C/2024/6819

29.11.2024

NÕUKOGU SOOVITUS,

21. oktoober 2024,

mis käsitleb Itaalia majandus-, eelarve-, tööhõive- ja struktuuripoliitikat

(C/2024/6819)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97, ([1]) eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, ([2]) eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241, ([3]) millega loodi taaste- ja vastupidavusrahastu (edaspidi „rahastu“), jõustus 19. veebruaril 2021. Rahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb liidu rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab rahastu saavutada majanduslikku ja sotsiaalset taastumist ning rakendada kestlikke reforme ja investeeringuid, eelkõige reforme ja investeeringuid, et edendada rohe- ja digipööret ning muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust liidus ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist.

(2) 27. veebruaril 2023. aastal vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/435 ([4]) (edaspidi „REPowerEU määrus“) eesmärk on järk-järgult kaotada liidu sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitaks saavutada energiajulgeoleku ja mitmekesistada liidu energiavarustust ning suurendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja energiatõhusust. Itaalia lisas oma riiklikusse taaste- ja vastupidavuskavasse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmärke.

(3) Komisjon avaldas 16. märtsil 2023 teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“, et anda teavet poliitiliste otsuste tegemiseks ja luua raamtingimused majanduskasvu hoogustamiseks. Teatises käsitletakse konkurentsivõimet üheksa vastastikku tugevdava teguri kaudu. Nende tegurite hulka kuuluvad muu hulgas juurdepääs erakapitalile, teadusuuringud ja innovatsioon, haridus ja oskused ning toimiv ühtne turg, mis on esmatähtsad poliitikaprioriteedid reformide ja investeeringute elluviimiseks, et käsitleda praeguseid tootlikkusega

([1]) ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) ELT L 306, 23.11.2011, lk 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

seotud probleeme ning suurendada liidu ja selle liikmesriikide pikaajalist konkurentsivõimet. Komisjon avaldas 14. veebruaril 2024 teatise „Ühtse turu ja konkurentsivõime 2024. aasta aruanne“. Kõnealuses teatises on üksikasjalikult kirjeldatud Euroopa ühtse turu tugevaid külgi ja probleeme konkurentsivõime alal ning kajastatud aasta jooksul toimunud muutusi, tuginedes eespool nimetatud üheksale konkurentsivõimet edendavale tegurile.

(4) Komisjon võttis 21. novembril 2023 vastu 2024. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2024) algust. Euroopa Ülemkogu kinnitas 22. märtsil 2024 2024. aasta kohta iga-aastase kestliku majanduskasvu analüüsi prioriteedid, mille keskmes on konkurentsivõimelise kestlikkuse neli mõõdet. Komisjon võttis 21. novembril 2023 määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka 2024. aasta häiremehhanismi aruande, milles nimetati Itaaliat ühe liikmesriigina, kus võib esineda tasakaalustamatus või kus võib esineda oht selle tekkimiseks ja kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka arvamuse Itaalia 2024. aasta eelarvekava kohta. Samuti võttis komisjon vastu soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta ning ettepaneku 2024. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist. Nõukogu võttis 12. aprillil 2024 vastu soovituse euroala majanduspoliitika kohta ([5]) (edaspidi „2024. aasta euroala käsitlev soovitus“) ja 11. märtsil 2024 ühise tööhõivearuande.

(5) 30. aprillil 2024 jõustus liidu uus majanduse juhtimise raamistik. Raamistik hõlmab uut määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta, muudetud nõukogu määrust (EÜ) nr 1467/97 ([6]) ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta ning muudetud nõukogu direktiivi 2011/85/EL ([7]) liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta. Uue majanduse juhtimise raamistiku eesmärk on edendada reformide ja investeeringute kaudu usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning vastupanuvõimet ning vältida valitsemissektori ülemäärast eelarvepuudujääki. Uue majanduse juhtimise raamistikuga edendatakse ka riikide isevastutust ja keskendutakse rohkem keskpikale perspektiivile koos nõuete tõhusama ja sidusama täitmise tagamisega. Iga liikmesriik peab esitama nõukogule ja komisjonile riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Riiklikud keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavad sisaldavad liikmesriigi eelarve-, reformi- ja investeerimiskohustusi ning hõlmavad riigisisese seadusandliku tsükli pikkusest sõltuvalt nelja- või viieaastast planeerimisperioodi. Riiklikes keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades esitatud netokulude ([8]) kava peab olema kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 nõuetega, sealhulgas nõudega hoida valitsemissektori võlg usutavas langustrendis või viia see usutavasse langustrendi kohandamisperioodi lõpuks või hoida see mõistlikul tasemel allpool 60 % sisemajanduse koguproduktist (SKP) ning viia valitsemissektori eelarve puudujääk keskpika perioodi jooksul alla aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst ja/või hoida see allpool kõnealust kontrollväärtust. Kohandamisperioodi võib pikendada kuni kolme aasta võrra, kui liikmesriik võtab kohustuse teha asjakohased reformid ja investeeringud vastavalt määruses (EL) 2024/1263 sätestatud kriteeriumidele. Selleks et toetada kõnealuste riiklike keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavade koostamist, avaldas komisjon 21. juunil 2024 suunised teabe kohta, mille liikmesriigid peavad esitama oma riiklikes keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades ning iga-aastastes eduaruannetes. Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artiklitega 5 ja 36 edastas komisjon liikmesriikidele kohaldataval juhul võrdlustrajektoorid ja tehnilise teabe. Liikmesriigid peavad esitama oma riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava 20. septembriks 2024, välja arvatud juhul, kui liikmesriik ja komisjon lepivad kokku tähtaja pikendamises mõistliku aja võrra. Kooskõlas oma riigisisese õigusraamistikuga võivad liikmesriigid arutada oma keskpika perioodi kavade projekte oma parlamentidega, paluda sõltumatutel eelarveasutustel esitada arvamuse ning konsulteerida sotsiaalpartnerite ja muude riiklike sidusrühmadega.

([5]) Nõukogu 12. aprilli 2024. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta (ELT C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Nõukogu 8. novembri 2011. aasta direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Netokulu, nagu on määratletud määruse (EL) 2024/1263 artikli 2 punktis 2. Netokulu – valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud i) intressikulud, ii) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, iii) liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, iv) riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, v) töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning vi) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

(6) 2024. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng kooskõlas rahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavad aitavad tulemuslikult käsitleda kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on viimastel aastatel esitatud asjakohastes riigipõhistes soovitustes esile toodud. 2019., 2020., 2022. ja 2023. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mis on läbi vaadatud või mida on ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.

(7) Itaalia esitas 30. aprillil 2021 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistega. Nõukogu võttis 13. juulil 2021 vastu Itaalia taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmist käsitleva rakendusotsuse, ([9]) mida muudeti 8. detsembril 2023 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 2, et ajakohastada tagastamatu rahalise toetuse maksimaalset summat ja lisada REPowerEU peatükk ([10]). Osamaksete tegemine sõltub määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõike 5 kohaselt tehtud komisjoni otsusest selle kohta, et Itaalia on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjakohased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

(8) Itaalia esitas 30. aprillil 2024 oma 2024. aasta riikliku reformikava ja oma 2024. aasta stabiilsusprogrammi kooskõlas nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 ([11]) artikli 4 lõikega 1. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2024. aasta riiklik reformikava ka Itaalia kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.

(9) Komisjon avaldas 19. juunil 2024 Itaalia kohta 2024. aasta riigiaruande. Selles hinnati Itaalia edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2023 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti kokkuvõte sellest, kuidas Itaalia on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Selle analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Itaalia edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

(10) Komisjon tegi määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Itaalia kohta põhjaliku analüüsi. Peamised järeldused, milleni komisjoni töötajad jõudsid oma hinnangus Itaalia makromajandusliku haavatavuse kohta kõnealuse määruse kohaldamisel, avaldati 2024. aasta aprillis. 19. juunil 2024 jõudis komisjon järeldusele, et Itaalias esines 2023. aastal ülemäärane tasakaalustamatus, nüüd aga makromajanduslik tasakaalustamatus. Haavatavus on eelkõige seotud valitsemissektori suure võla ja tootlikkuse aeglase kasvuga, arvestades tööturu nõrkusi ja mõningaid finantssektoris endiselt esinevaid puudusi, millel on piiriülene tähtsus. Itaalia valitsemissektori võla suhe SKPsse on pärast COVID-19 kriisi aegset haripunkti märkimisväärselt langenud, peamiselt tänu SKP tugevale nominaalkasvule. Valitsemissektori võla suhe on siiski endiselt kõrge, moodustades 2023. aastal üle 137 % SKPst, ning langemise jätkumise asemel hakkab see sel ja järgmisel aastal eeldatavasti taas tõusma. See pöördumine on tingitud võlakoormust suurendavast suurest võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vahelisest erinevusest, valitsemissektori eelarve puudujäägist, mis on küll vähenemas, kuid endiselt märkimisväärne, ning väiksemast SKP nominaalkasvust. Tootlikkuse kasv on kokkuvõttes ja keskmiselt olnud positiivne, kuid piiratud, mis kinnitab vajadust reformide ja investeeringute järele, et ületada struktuursed puudused ja edendada tootlikkuse kasvu soodustavaid tingimusi. Tööturutingimused on viimastel aastatel paranenud ja ei ole kaasa toonud palgasurvet. Tööjõus osalemise määr on tõusnud rekordtasemele, kuigi see on endiselt suhteliselt madal. Finantssektor on pankade varade kvaliteedi ja kasumlikkuse paranemise tulemusel veelgi tugevnenud ning Itaalia pankade bilansis on vähem, kuid endiselt arvestataval hulgal riigi- ja riigigarantiiga laene. Poliitikameetmed on soodustanud haavatavuse kõrvaldamist, sealhulgas taaste- ja vastupidavuskava rakendamise kaudu, millega muu hulgas edendatakse tootlikkust ja potentsiaalset SKP kasvu, et aidata vähendada valitsemissektori võla suhet pikemas perspektiivis. Endiselt on oluline hoida taaste- ja vastupidavuskava rakendamise tempot ja sellele aitaksid kaasa täiendavad poliitilised jõupingutused. On selge, et valitsemissektori kõrge võla suhte vähendamiseks tuleb veel meetmeid võtta.

([9]) ST 10160/21 INIT, ST 10160/21 ADD 1, ST 10160/21 ADD 1 REV 1, ST 10160/21 ADD 1 REV 2.

([10]) Nõukogu 8. detsembri 2023. aasta rakendusotsus, millega muudetakse komisjoni 13. juuli 2021. aasta rakendusotsust, millega kiidetakse heaks Itaalia taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang (ST 16051/23 INIT ja ST 16051/23 ADD 1).

([11]) Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

Riigi rahanduse jätkusuutlikkusele avalduvate riskide käsitlemiseks ja makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse kohase järelevalve täiendamiseks sobilik ja tugev järelevalvemehhanism on olemas stabiilsuse ja kasvu reformitud pakti, sealhulgas ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse näol.

(11) Vastavalt Eurostati kinnitatud andmetele vähenes Itaalia valitsemissektori eelarve puudujääk 8,6 %-lt SKPst 2022. aastal 7,4 %-le SKPst 2023. aastal, samal ajal kui valitsemissektori võlg vähenes 140,5 %-lt SKPst 2022. aasta lõpus 137,3 %-le SKPst 2023. aasta lõpus. Nagu on märgitud komisjoni 8. märtsi 2023. aasta teatises 2024. aastaks esitatud eelarvepoliitika suuniste kohta, astub komisjon kooskõlas kehtivate õigusnormidega esimese sammu eelarvepuudujäägil põhinevate ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluste algatamiseks 2023. aasta eelarve täitmise andmete põhjal. Komisjon avaldas 19. juunil 2024 aluslepingu artikli 126 lõike 3 alusel aruande. Selles aruandes hinnati Itaalia eelarveseisundit, kuna 2023. aastal ületas riigi valitsemissektori eelarve puudujääk aluslepingus sätestatud eelarvepuudujäägi kontrollväärtust 3 % SKPst. Aruandes jõuti järeldusele, et seda hinnangut silmas pidades ning aluslepingu artikli 126 lõike 4 alusel koostatud majandus- ja rahanduskomitee arvamust arvesse võttes kavatseb komisjon teha 2024. aasta juulis ettepaneku algatada Itaalia suhtes ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus, tehes nõukogule ettepaneku võtta vastu aluslepingu artikli 126 lõike 6 kohane otsus, millega tehakse Itaalia puhul kindlaks ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu.

(12) Nõukogu soovitas 12. juulil 2022 ([12]) Itaalial tagada 2023. aastal konservatiivse eelarvepoliitika, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasvu nii, et see oleks allpool keskpika perioodi potentsiaalset SKP kasvu, ([13]) võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust leibkondadele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ning Ukrainast põgenevatele inimestele. Samal ajal soovitati Itaalial olla valmis kohandama jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati Itaalial suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades rahastut ning muid liidu vahendeid. Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika 2023. aastal kiire inflatsiooni tingimustes pisut ekspansiivne ([14]) (0,3 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) andis 2023. aastal eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 1,0 % SKPst ja oli kooskõlas nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusega. Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude pärssiv panus oli tingitud energiahindade tõusu tõttu leibkondade ja ettevõtete toetamiseks võetud (suunatud ja üldiste) erakorraliste toetusmeetmete kulude vähendamisest (1,4 protsendipunkti SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) oli tingitud peamiselt pensionidest ja maksukiilu vähendamisest. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatud kulud moodustasid 2023. aastal 1,2 % SKPst. Riiklikult rahastatavad investeeringud moodustasid 2023. aastal 2,9 % SKPst, mis on 0,3 protsendipunkti võrra rohkem kui 2022. aastal. Itaalia rahastas täiendavaid investeeringuid rahastust ning muudest liidu vahenditest. Itaalia rahastas avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, nagu tarkvõrkude tugevdamine, Türreeni ühenduse rajamine, kiirtranspordisüsteemide arendamine, vesiniku tootmine mahajäetud tööstusaladel, kiired internetiühendused ja avaliku halduse digiteerimine. Seda avaliku sektori investeeringut rahastatakse osaliselt rahastust ning muudest liidu vahenditest.

(13) 2024. aasta stabiilsusprogrammi eelarveprognooside aluseks oleva makromajandusliku stsenaariumi kohaselt kasvab reaalne SKP 2024. aastal 1,0 % ja 2025. aastal 1,2 %, samal ajal kui tarbijahindade harmoneeritud indeksiga (THHI) mõõdetud inflatsioon on 2024. aastal 1,2 % ja 2025. aastal 1,8 %. Valitsemissektori eelarve puudujääk peaks õigusaktide muutmata jätmise stsenaariumi korral 2024. aastal vähenema 4,3 %-le SKPst ja olema 2025. aastal 3,7 % SKPst, samas kui valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks 2024. aasta lõpuks suurenema 0,5 protsendipunkti võrra 137,8 %-le ja seejärel 2025. aasta lõpuks 138,9 %-le. Pärast 2025. aastat peaks valitsemissektori eelarve puudujääk vähenema 3,0 %-le SKPst 2026. aastal ja 2,2 %-le SKPst 2027. aastal. Prognooside kohaselt ei ületa valitsemissektori eelarve puudujääk alates 2026. aastast seega aluslepingus sätestatud eelarvepuudujäägi kontrollväärtust 3 % SKPst. Samas peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse pärast 2025. aastat veelgi suurenema, jõudes 2026. aastal 139,8 %-le, ja 2027. aastal veidi vähenema (139,6 %-le).

([12]) Nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Itaalia 2022. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Itaalia 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 334, 1.9.2022, lk 96).

([13]) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt on Itaalia keskpika perioodi potentsiaalne SKP kasv 2023. aastal nominaalväärtuses 5,9 %, tuginedes kümne aasta keskmisele potentsiaalsele reaalkasvu määrale ja 2023. aasta SKP deflaatorile.

([14]) Eelarvepoliitiline hoiak on määratletud kui valitsemissektori eelarvepositsiooni aastase muutuse näitaja. Selle eesmärk on hinnata nii riiklikult kui ka liidu eelarvest rahastatavast eelarvepoliitikast tulenevat majanduslikku impulssi. Eelarvepoliitikat mõõdetakse vahena i) keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu ja ii) esmaste kulude muutuse vahel, millest on maha arvatud kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed (välja arvatud COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed) ning mis hõlmab rahastu tagastamatu toetuse ja muude liidu vahenditega rahastatavaid kulusid.

(14) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2024. aastal 0,9 % ja 2025. aastal 1,1 % ning THHIga mõõdetud inflatsioon on 2024. aastal 1,6 % ja 2025. aastal 1,9 %.

(15) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarve puudujääk 2024. aastal 4,4 % SKPst, samas kui valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks 2024. aasta lõpuks suurenema 138,6 %-le. Eelarvepuudujäägi prognoositud vähenemine 2024. aastal tuleneb peamiselt energiatoetusmeetmete täielikust järkjärgulisest kaotamisest ja eluasemete renoveerimise maksukrediitide palju väiksemast eelarvekulust (0,25 % SKPst võrreldes ligikaudu 3,5 %-ga SKPst 2023. aastal), mis tulenesid õigusaktidesse tehtud muudatustest, mis hõlmasid ka uute maksukrediitide statistilist liigitamist „mittemakstavateks“ (varasemad maksukrediidid liigitati „makstavateks“). Valitsemissektori võla ja SKP suhte suurenemine 2024. aastal kajastab võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vahelise erinevuse suurt suurenemist, mis on tingitud 2021.–2023. aasta eluasemete renoveerimise maksukrediidi (mis oli puudujääki tekkepõhiselt juba sisse arvestatud) hilinenud mõjust rahavoogudele. Komisjoni prognooside kohaselt on eelarvepoliitika 2024. aastal pärssiv (3,1 % SKPst).

(16) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt rahastatakse 2024. aastal rahastu tagastamatust toetusest kulusid mahus 0,6 % SKPst (2023. aastal 0,8 % SKPst). Rahastu toetustest rahastatavad kulutused võimaldavad teha kvaliteetseid investeeringuid ja viia ellu tootlikkust suurendavaid reforme, ilma et see mõjutaks otseselt Itaalia valitsemissektori eelarvepositsiooni ja võlga. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt rahastatakse 2024. aastal rahastu laenudest kulusid mahus 1,3 % SKPst (2023. aastal 0,3 % SKPst).

(17) Nõukogu soovitas 14. juulil 2023 ([15]) Itaalial järgida konservatiivset eelarvepoliitikat, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste netokulude ([16]) nominaalset kasvu 2024. aastal kuni 1,3 %ni. Liikmesriikidel paluti 2023. aasta eelarve täitmisel ja 2024. aasta eelarvekava koostamisel võtta arvesse, et komisjon teeb 2023. aasta eelarve täitmise andmete põhjal nõukogule ettepaneku algatada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid Itaalia riiklikult rahastatavad esmased netokulud vähenema 2024. aastal 2,8 % ([17]), mis jääb alla soovitatud maksimaalse kasvumäära. See riiklikult rahastatavate esmaste netokulude soovitatud maksimaalsest kasvumäärast allapoole jääv kulu on 2024. aastal 2,0 % SKPst. Samas olid 2023. aasta netokulud soovituse esitamise ajal eeldatust suuremad (2,9 % võrra SKPst). Kui netokulud oleksid 2023. aastal olnud sellised, nagu eeldati soovituse esitamise ajal, oleks sellest tulenev netokulude kasvumäär 2024. aastal ületanud soovitatud kasvumäära 0,9 % võrra SKPst. Seetõttu, võttes arvesse baasefekti, mis tuleneb 2023. aasta netokulude oodatust kõrgemast määrast, esineb komisjoni hinnangul oht, et riiklikult rahastatavad esmased netokulud ei ole kõnealuse soovitusega täielikult kooskõlas.

(18) Nõukogu soovitas ka Itaalial võtta meetmeid, et kaotada kehtivad erakorralised energiatoetusmeetmed võimalikult kiiresti 2023. ja 2024. aastal ja kasutada sellest tulenevat kokkuhoidu valitsemissektori eelarve puudujäägi vähendamiseks. Nõukogu soovitas, et kui energiahindade uue tõusu tõttu on vaja uusi või jätkuvaid toetusmeetmeid, tuleb Itaalial tagada, et sellised toetusmeetmed on suunatud haavatavate leibkondade ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks energiatoetusmeetmetest tulenev eelarve netokulu ([18]) olema 2023. aastal 1,0 % SKPst ning 2024. aastal 0,0 % SKPst. Kui selle tulemusena kokku hoitavaid vahendeid kasutataks nõukogu soovituse kohaselt valitsemissektori eelarve puudujäägi vähendamiseks, tooks see kõnealuse prognoosi kohaselt 2024. aastal kaasa eelarvekohanduse 1,0 % SKPst, samas kui riiklikult rahastatavad esmased netokulud ([19]) annavad asjaomasel

([15]) Nõukogu 14. juuli 2023. aasta soovitus, milles käsitletakse Itaalia 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Itaalia 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 312, 1.9.2023, lk 105).

([16]) Esmased netokulud on määratletud kui riiklikult rahastatavad kulud, millest on maha arvatud i) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, ii) intressikulud, iii) tsüklilise töötuse kulud ning iv) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

([17]) Selles võetakse arvesse 2024. aastal võetud ühekordseid meetmeid 0,04 % SKPst, mis on seotud erinevate kinnipeetavate maksude ja tuludega, mis on seotud maksumaksjate varasema maksupositsiooni vabatahtliku seadustamisega (nn *tregua fiscale*) vähendatud sanktsioonide ja trahvidega, mida kompenseerivad 2023. aasta mais Itaaliat tabanud üleujutustega seotud sekkumised (samuti 2023. aastal 0,3 % SKPst, mis on seotud mitmesuguste kinnipeetavate maksude ja tuludega, mis on seotud maksumaksjate varasema maksupositsiooni vabatahtliku seadustamisega (nn *tregua fiscale*) vähendatud sanktsioonide ja trahvidega, mida vaid osaliselt kompenseerisid Itaaliat 2023. aasta mais tabanud üleujutustega seotud sekkumised). 14. juulil 2023 osutas nõukogu ka Itaaliat 2023. aasta mais tabanud laastavatele üleujutustele ja nõustus, et nende üleujutustega seotud erakorralise otsetoetuse kulusid võetakse arvesse järgnevates soovituste järgimise hindamistes ning et neid käsitatakse põhimõtteliselt ühekordsete ja ajutiste meetmetena.

([18]) See näitaja kajastab kõnealuste meetmete aastaseid eelarvekulusid, sealhulgas tulusid ja kulusid, millest on vajaduse korral maha arvatud energiatarnijate juhusliku kasumi maksustamisest saadud tulud.

([19]) Seda panust mõõdetakse valitsemissektori esmaste kulude (millest on välja jäetud i) kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmetega kaasnev täiendav eelarvemõju, ii) ühekordsed kulud, iii) tsüklilise töötuse kulud ja iv) rahastu tagastamatute toetuste ja muude liidu vahenditega rahastatavad kulud) muutusena keskpika perioodi (10 aasta) keskmise potentsiaalse nominaalse SKP kasvumäära suhtes ja väljendatakse suhtena nominaalsesse SKPsse.

aastal eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 2,7 % SKPst. Viimane on aga tingitud muude kapitalikulude pärssivast panusest 3,2 % SKPst, mis on peamiselt seotud põhjenduses 15 osutatud eluasemete renoveerimise maksukrediitidega seotud toetuste järsu vähendamisega 2024. aastal. Samal ajal peaks riiklikult rahastatavate esmaste netokulude panus eelarvepoliitikasse, mida mõjutab praeguste energiatoetusmeetmete järkjärguline kaotamine, olema ekspansiivne (0,4 % SKPst), mis osutab sellele, et nendest energiatoetusmeetmetest tulenev kokkuhoid 0,8 % SKPst kasutati täielikult ära ekspansiivse poliitika jaoks, mis suurendab jooksvaid netokulusid 2024. aastal, sealhulgas maksukiilu vähendamiseks. Erakorralised energiatoetusmeetmed 2023. ja 2024. aastal kaotati, mis on kooskõlas nõukogu soovitusega. Siiski ei kasutata sellest tulenevat kokkuhoidu prognooside kohaselt täielikult ära valitsemissektori eelarve puudujäägi vähendamiseks, mis ei pruugi olla nõukogu soovitusega kooskõlas.

(19) Lisaks soovitas nõukogu Itaalial säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada rahastust antavate toetuste ja muude liidu vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud vähenema 2,9 %-lt SKPst 2023. aastal 2,8 %-le SKPst 2024. aastal, ([20]) mis on kooskõlas nõukogu soovitusega. Samal ajal prognoositakse, et liidu vahenditest, sealhulgas rahastu toetustest, rahastatavad avaliku sektori kulud peaksid 2024. aastal vähenema 0,8 %-le SKPst (2023. aastal 1,2 %), peamiselt seoses ühtekuuluvust ja Euroopa territooriume toetava taasteabiga (REACT-EU).

(20) Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal ja eeldusel, et poliitikat ei muudeta, hinnatakse komisjoni 2024. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarve puudujääk on 2025. aastal 4,7 % SKPst. Eelarvepuudujäägi suurenemine 2025. aastal kajastab peamiselt maksukiilu vähendamise eeldatavat pikendamist (eeldusel, et poliitikat ei muudeta) ja intressikulude edasist suurenemist. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks veelgi suurenema ning jõudma 2025. aasta lõpuks 141,7 %-le. Võla ja SKP suhte prognoositud suurenemine 2025. aastal kajastab peamiselt vähem soodsat intressimäärade ja kasvumäärade erinevust ning võlga suurendavat võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vahelist erinevust, mis on seotud valitsemissektori toetatud eluasemete renoveerimise hilinenud rahalise mõjuga.

(21) Itaalia maksutulu SKP suhtes on võrreldes teiste liikmesriikidega suhteliselt suur, kusjuures peamine panus tuleneb tööjõu maksustamisest. Pärast seda, kui parlament kiitis heaks maksureformi võimaldava seaduse, millega nähakse ette ulatuslikud volitused maksusüsteemi reformimiseks, võttis valitsus vastu mitu rakendusmäärust. Seni vastu võetud meetmed ei lahenda aga maksusüsteemi peamisi probleeme ning maksukiilu vähendamine, mis võeti vastu ainult 2024. aastani ja mida rahastatakse ajutistest eraldistest, on üsna piiratud ulatusega. Lisaks kahandab kindla maksumääraga maksustamiskorra laiendamine, sealhulgas iseenda tööandjate puhul, maksusüsteemi horisontaalset võrdsust ja tõhusust, vähendades ümberjaotamist, soodustades konkreetseid maksumaksjate kategooriaid ja pärssides ettevõtluse kasvu. Kuigi taaste- ja vastupidavuskava raames rakendatakse mitut olulist maksuhalduse ja lihtsustamise meedet, nagu eeltäidetud käibemaksudeklaratsioonid, võivad muud hiljutised meetmed avaldada negatiivset mõju maksukuulekusele. Need hõlmavad viieaastast tähtaega maksuarvete kogumiseks, maksudest ja sotsiaalkindlustusmaksetest kõrvalehoidmisega seotud sanktsioonide vähendamist ning maksuamnestiaga sarnaste meetmete uuendamist. Hoolikat jälgimist vajab ka maksumaksja ja haldusasutuse vahel väikeettevõtjate maksukohustuste kohta sõlmitud eelneva kokkuleppe süsteemi mõju maksukuulekusele. Üldiselt nõuaks maksusüsteemi struktuursem ja majanduskasvu soodustav reform maksukoormuse eelarveneutraalset nihutamist tootmisteguritelt muudele majanduskasvu vähem kahjustavatele allikatele. Sellega seoses ei ole veel teada üksikasju käibemaksu kavandatava ühtlustamise kohta, samal ajal kui maksureformi võimaldav seadus ei sisalda katastriväärtuste ajakohastamist, mis on suures osas aegunud ja turuväärtustest erinevad. Lisaks täheldatakse märkimisväärset tulude vähenemist seoses avaliku sektori ehitustööde kontsessioonidega, mis hõlmab randu. Kuigi keskkonnamaksudest saadav tulu on suhteliselt suur, võiks Itaalia maksusüsteem rohepööret paremini toetada, eelkõige viies maksustamise kooskõlla energiaallikate ja sõidukite, sealhulgas ametiautode CO_2 heite tasemega.

([20]) Esimese kümnendkohani ümardamisel on riiklikult rahastatavate avaliku sektori investeeringute erinevus 2024. ja 2023. aasta vahel 0,0.

(22) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Need reformid ja investeeringud peaksid aitama tulemuslikult käsitleda kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on kindlaks tehtud asjakohastes riigipõhistes soovitustes. Järele jäänud lühikese aja jooksul on oluline kiiresti jätkata taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki tulemuslikku rakendamist, et suurendada Itaalia pikaajalist konkurentsivõimet rohe- ja digipöörde kaudu, tagades samal ajal sotsiaalse õigluse. Taaste- ja vastupidavuskavast tulenevate kohustuste täitmiseks 2026. aasta augustiks on tähtis, et Itaalia jätkaks reformide elluviimist ja kiirendaks investeerimist, tegeledes asjaomaste probleemidega ning tagades tugeva haldussuutlikkuse. Eelkõige on investeeringud suurel määral koondunud taaste- ja vastupidavuskava rakendamise lõppu ja väärivad erilist tähelepanu. Jätkuvalt on oluline süstemaatiliselt kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja muid asjaomaseid sidusrühmi, et tagada laialdane isevastutus taaste- ja vastupidavuskava eduka rakendamise eest.

(23) Ühtekuuluvuspoliitika programmide vahehindamise osana vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 ([21]) artiklile 18 peab Itaalia 2025. aasta märtsiks läbi vaatama kõik Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF), Euroopa Sotsiaalfond+-ist (ESF+), Ühtekuuluvusfondist ja Õiglase Ülemineku Fondist (JTF) toetatavad programmid, võttes muu hulgas arvesse 2024. aasta riigipõhistes soovitustes ning riiklikus energia- ja kliimakavas kindlaks tehtud probleeme. Läbivaatamise tulemuste alusel eraldatakse lõplikult iga programmiga ette nähtud liidu rahastus. Ehkki Itaalia on teinud edusamme ühtekuuluvuspoliitika programmide ja Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel, on jätkuvalt probleeme ning erinevused põhja- ja keskosa ning lõunaosa vahel püsivad. Väga oluline on tagada ühtekuuluvuspoliitika programmide varasemast kiirem rakendamine ja suurendada riikliku ja eelkõige piirkondliku tasandi haldussuutlikkust. Nendes programmides kokku lepitud prioriteedid on endiselt asjakohased. Lisaks haldussuutlikkuse meetmetele on eriti olulised kiired investeeringud teadusuuringutesse, innovatsiooni ja konkurentsivõimesse, eelkõige vähem arenenud piirkondades, koos taristu arengukavade ja piirkondlike aruka spetsialiseerumise strateegiatega. Itaalia peaks jätkama oluliste avalike teenuste, eelkõige vee- ja jäätmeteenuste kvaliteedi parandamist lõunas, sealhulgas edendades üksikuid ettevõtjaid piirkondlikul tasandil. Jätkuvalt on oluline edendada täiend- ja ümberõpet, sealhulgas rohepöörde saavutamise nimel, suurendades kolmanda taseme hariduse omandamist ja koolitusel osalevate täiskasvanute osakaalu. Prioriteediks on jätkuvalt mittetöötavate ja mitteõppivate noorte arvu vähendamine haridussüsteemi parandamise ja aktiivse tööturupoliitika parema suunamise kaudu, eriti lõunapoolsetes piirkondades. Lisaks on vaja jätkata naiste tööhõive toetamist, suurendades taskukohase ja kvaliteetse lastehoiu pakkumist. Itaalia võiks kasutada ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/795 ([22]) loodud Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi, et toetada tööstuse ökosüsteemide ümberkujundamist, eelkõige riigi lõunapoolsetes piirkondades. Tõhus sekkumine võiks hõlmata integreeritud tööstuspoliitikat, mis toetab strateegiliste tehnoloogiate arendamist ja rakendamist, eelkõige digitaalse innovatsiooni, puhta ja ressursitõhusa energia valdkonnas ning peamiselt sektorites, mis juba on lõunas tugevalt esindatud, nagu auto- ja lennundustööstus. Lõunapoolsete piirkondade uue ühtse erimajandustsooni strateegilisest kavast võiks saada sidus raamistik, et edendada ettevõtlusinnovatsiooni ja tootlikkust, keskendudes elutähtsatele projektidele ja tugevdades integratsiooni väärtusahelates.

(24) Lisaks taaste- ja vastupidavuskava ning muude liidu vahendite raames käsitletud majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele seisab Itaalia silmitsi veel mitme lahendamist vajava probleemiga, mis on seotud maksustamisega, demograafiaga, sealhulgas selle mõjudega eelarve jätkusuutlikkusele, tööstusstrateegiaga ja konkurentsipoliitikaga.

(25) Itaalia on üks liikmesriike, kus on kõige vanem elanikkond, madalaim sündimus ja keskmisest kõrgem esmasünnitajate vanus. Rändetasakaal on endiselt positiivne, kuid ei tasakaalusta enam madalat sündimust. Selle tulemusena väheneb tööealine elanikkond jätkuvalt, piirates potentsiaalset majanduskasvu. Ebasoodne demograafiline areng suurendab pensionikulude osakaalu SKPst kuni 2040. aastani, mida süvendavad veelgi viimastel aastatel kehtestatud ennetähtaegselt pensionile jäämise kavad. Pikemas perspektiivis peaksid pensionikulud järk-järgult

([21]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([22]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrus (EL) 2024/795, millega luuakse Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP) ja muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ ning määrusi (EL) 2021/1058, (EL) 2021/1056, (EL) 2021/1057, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 223/2014, (EL) 2021/1060, (EL) 2021/523, (EL) 2021/695, (EL) 2021/697 ja (EL) 2021/241 (ELT L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

vähenema, seda ka tänu 2011. aasta pensionireformile, tingimusel et seda rakendatakse täies ulatuses, sealhulgas piirates ennetähtaegselt pensionile jäämise kavasid. Demograafiliste probleemide leevendamisele võivad kaasa aidata tugevam ja kaasavam tööturg, eelkõige naiste ja noorte jaoks, ning parem töökvaliteet, sealhulgas palgavaesuse vähenemine ja ebatüüpilises töösuhtes olevate töötajate parem juurdepääs sotsiaalkaitsele. Sel eesmärgil võiks olulist rolli mängida ka perekonnaga seotud poliitika, sealhulgas meetmed töö- ja eraelu tasakaalu, võrdsete võimaluste ning kättesaadavate ja kvaliteetsete hooldusteenuste edendamiseks. Lisaks võiks rännet kasutada ka rahvastiku vähenemise vastu võitlemiseks, eelkõige lühikeses ja keskpikas perspektiivis. Kuigi 2024. aastal võetud meetmed suurendavad Itaaliasse vastu võetud kolmandate riikide kodanike arvu ja lihtsustavad välismaiste hariduslike kraadide tunnustamist, on ajude äravoolu ja demograafiliste suundumuste vastu võitlemisel endiselt väga oluline terviklik strateegia kõrge kvalifikatsiooniga töötajate ja üliõpilaste ligimeelitamiseks ja hoidmiseks. Sellega seoses aitaksid kõik need meetmed toetada ka ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist kooskõlas komisjoni talituste teise etapi analüüsiga, mis põhineb sotsiaalse lähenemise raamistiku põhimõtetel, mille katseprojekt toimus 2024. aastal. Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 3 lõike 3 punktiga b hõlmab Euroopa poolaasta komisjoni poolt tehtavat järelevalvet tööhõivesuuniste rakendamise üle, muu hulgas sotsiaalset lähenemist ohustavate riskide kindlakstegemise raamistiku kaudu.

(26) Itaalia lõunapoolsete piirkondade majandus aitas kaasa COVIDi-järgsele taastumisele. Sellest hoolimata iseloomustab lõunapoolseid piirkondi endiselt väiksema lisandväärtusega majandustegevus kui kesk- ja põhjaosas asuvates piirkondades. Lisaks mõjutavad lõunapoolsete piirkondade eksporti eeldatavasti eelkõige CO_2 heite vähendamiseks tehtavad jõupingutused. Majandustegevust lõunas toetavad mitmed poliitikameetmed, eelkõige maksusoodustused. 2023. aastal lõi Itaalia lõunapoolsete piirkondade jaoks ühtse erimajandustsooni, millega anti alates 1. märtsist 2024 vastutus eelmiste tsoonide eest üle ühele organile ministrite nõukogu eesistumise raames. Selle tsooni strateegilise kava heakskiitmist on oodata 31. juuliks 2024. Rahastu ning muud liidu vahendid aitavad kaasa investeeringutele ja reformidele lõunapoolsetes piirkondades. Olemasolevate poliitikameetmete paremaks suunamiseks ning liidu ja riiklike investeeringute lisaväärtuse suurendamiseks on vaja lõunapoolsete piirkondade tööstus- ja arengustrateegiat. Sellega seoses on lõunapoolsetel piirkondadel märkimisväärne potentsiaal mitmes sektoris, nagu logistika Vahemere piirkonnas ja taastuvenergia väärtusahelad. Lisaks on teaduse ja ettevõtluse vaheliste sidemete tugevdamine, et muuta teaduslikud teadmised praktilisteks lahendusteks, tööstuse taaselustamisel ja lõunapoolsete piirkondade viimisel ülemaailmsetesse väärtusahelatesse keskse tähtsusega. Selleks on oluline tehnosiirdekeskuste rolli edasine tugevdamine, eelkõige lõunapoolsetes piirkondades, näiteks haldussuutlikkuse suurendamise kaudu. Nende strateegiliste sektorite määratlemine ja valimine arengustrateegias on oluline tegur lõunapoolsete piirkondade konkurentsivõime suurendamisel, millel on positiivne mõju riiklikul tasandil. Olemasolevate poliitikameetmete suunamine ja kavandatud investeeringute keskendamine nendele sektoritele võib nende majanduslikku mõju veelgi suurendada.

(27) Ettevõtluskeskkonna parandamine teeks ettevõtlusega tegelemise hõlpsamaks ning paremad konkurentsi raamtingimused aitaksid vahendeid tõhusamalt jaotada ning konkurentsivõimet ja tootlikkust suurendada. Suurem konkurents ja parem valdkondlik reguleerimine tooks kasu ka tarbijatele ja parandaks riigi rahandust, aidates vähendada Itaalia valitsemissektori suure võla ja tootlikkuse aeglase kasvuga seotud haavatavust, nagu on märgitud põhjenduses 10. 2021. ja 2022. aasta konkurentsiseaduste rakendamine on alanud ja seda tuleb jätkata. Kooskõlas Itaalia õigusaktidega nähakse Itaalia taaste- ja vastupidavuskavas ette konkurentsiseaduse vastuvõtmine igal aastal. Siiski ei täpsustata selles kõiki sektoreid, mida iga-aastased konkurentsiseadused võivad hõlmata. Usaldusväärsel mõjuhinnangul põhinev seadusandlik algatus on eriti vajalik jaekaubanduse puhul, eelkõige seoses kaupluste asutamise ja müügi edendamise määrusega, reguleeritud kutsealade puhul, eelkõige selleks, et lihtsustada neile juurdepääsu tingimusi, ning raudteesektori puhul, kus piirkondliku transpordi ja linnadevaheliste teenuste lepingute sõlmimine peab olema konkurentsivõimeline. Lisaks sellele püsivad Itaalia konkurentsiasutuse kohaselt märkimisväärsed konkurentsitõkked mitmes muus sektoris, nagu postiteenused, farmaatsiatooted, kaubanduskojad ja sõidukite erarenditeenused.

(28) Pidades silmas euroala liikmesriikide majanduste tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu 2024. aastal euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et rakendada 2024. aasta euroala soovitust. Itaalia puhul aitavad soovitused 1, 2, 3 ja 4 rakendada esimest, teist, kolmandat ja neljandat 2024. aasta euroala käsitlevat soovitust.

(29) Võttes arvesse komisjoni põhjalikku analüüsi ja tasakaalustamatuse olemasolu käsitlevaid järeldusi, kajastuvad määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud soovitused soovitustes 1, 2, 3 ja 4. Soovituses 1 osutatud poliitikameetmed aitavad vähendada haavatavust, mis on seotud valitsemissektori suure võlaga. Soovitustes 2, 3 ja 4 osutatud poliitikameetmed aitavad kõrvaldada nõrga tootlikkuse kasvuga seotud haavatavusi, mis omakorda toetab potentsiaalset SKP kasvu ja aitab seega täita ka soovitust 1. Soovitused 1, 2, 3 ja 4 aitavad kõrvaldada tasakaalustamatust ja rakendada soovitust euroala kohta kooskõlas põhjendusega 28,

SOOVITAB Itaalial võtta 2024. ja 2025. aastal järgmisi meetmeid.

1. Esitada õigel ajal keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Piirata kooskõlas reformitud stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetega netokulude kasvu 2025. aastal määrani, mis on kooskõlas muu hulgas valitsemissektori võla usutavasse langustrendi viimisega keskpikas perspektiivis ja valitsemissektori eelarve puudujäägi vähendamisega aluslepingus sätestatud kontrollväärtuse (3 % SKPst) suunas. Muuta maksusüsteem majanduskasvu toetavamaks, keskendudes maksukiilu vähendamisele ja tagades kooskõla riigi rahanduse jätkusuutlikkuse eesmärkidega, sealhulgas vähendades maksukulusid ja ajakohastades katastriväärtusi, tagades samal ajal õigluse ja progressiivsuse ning toetades rohepööret.

2. Tugevdada haldussuutlikkust hallata liidu vahendeid, kiirendada investeeringuid ja säilitada reformide elluviimise tempo. Tegeleda asjaomaste probleemidega, et võimaldada taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki kiire ja tulemusliku rakendamise jätkamist, tagades reformide ja investeeringute lõpuleviimise 2026. aasta augustiks. Kiirendada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamist. Jätkata kõnealuste programmide vahehindamise raames keskendumist kokkulepitud prioriteetidele ja võtta samal ajal arvesse võimalusi, mida pakub Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm konkurentsivõime parandamiseks.

3. Selleks et leevendada mõju potentsiaalsele majanduskasvule, tegeleda negatiivsete demograafiliste suundumustega, sealhulgas meelitades ligi ja hoides piisavate oskustega töötajaid ning tegeledes tööturu probleemidega, eelkõige seoses naiste, noorte ja palgavaesusega ning eeskätt ebatüüpiliste töölepingutega töötajate puhul.

4. Määratleda tööstus- ja arengustrateegia, et vähendada territoriaalset lõhet, ühtlustades praeguseid poliitikameetmeid ning võttes arvesse peamisi taristuprojekte ja strateegilisi väärtusahelaid. Vähendada veel kehtivaid konkurentsipiiranguid, eelkõige jaemüügisektoris, reguleeritud kutsealadel ja raudteesektoris.

Luxembourg, 21. oktoober 2024

Nõukogu nimel

eesistuja

NAGY I.